

**Emőd Város Képviselő-testületének
14/2009. (VII. 17.)
R E N D E L E T E**

a természeti környezet helyi védelméről

Emőd Város Képviselő-testülete a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 16. § (1) bekezdésében biztosított jogkörében, figyelembe véve a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 8. § (1) bekezdését, valamint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (1) bekezdés b) pontját és 36. §. (1) bekezdését az alábbi rendeletet alkotja:

Általános rendelkezések

1. §

- (1) E rendelet célja a természeti értékek károsodásának megelőzése, elhárítása, a jelen és jövő nemzedék számára történő megőrzése és tervszerű fenntartása és bemutatása.
- (2) A település természeti értékei – tulajdonformára tekintet nélkül – a nemzet kulturális kincsének részei, ezért megóvásuk közérdek.
- (3) A helyi természeti érték védelemnek feladata:
  - a) a különleges oltalmat igénylő táji és természetvédelmi szempontból védelemre érdemes:
    - fák-, növények, és növény-együttesek, -
    - továbbiakban védett természeti értékek – körének számbavétele, és meghatározása, nyilvántartása, dokumentálása, megőrzése, megőriztetése és a lakossággal történő megismertetése.
  - b) Az (1) és (2) bekezdésben megfogalmazott célok érvényesítése érdekében Emőd Város Képviselő-testülete rendeletével a megóvandó természeti értékeit helyi védettség alá helyezi.

A rendelet hatálya

2. §.

- (1) A rendeletet Emőd város közigazgatási területén kell alkalmazni, és annak hatálya kiterjed minden e rendelettel védetté nyilvánított természeti értékre.
- (2) A rendelet hatálya kiterjed továbbá – azzal összefüggésben – minden természetes és jogi személyre, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező társulásra.

Alapfogalmak

3. §.

- (1) A védetté nyilvánításról és a védelem megszüntetéséről a Képviselő-testület rendelettel dönt.
- (2) Helyi védelemben való részesítésre bármely állampolgár vagy társadalmi szervezet javaslatot tehet, de hivatalból is megindulhat. A védetté nyilvánítási eljárás során a Jegyző tesz előterjesztést a Képviselő-testület felé.

- (3) A védetté nyilvánítást, illetve a védelem megszüntetését megelőzően értékleltárt kell készíteni, melynek során tisztázni kell, hogy a természeti érték helyi védelme indokolt-e, milyen intézkedések szükségesek a védelem céljainak megvalósításához, a védelem ellátásához szükséges feltételek fennállnak-e.
- (4) A védetté nyilvánítást megelőzően a jegyző a terület (növény, növényzet) védetté nyilvánításának indokoltságát alátámasztó iratok megküldésével megkeresi a Bükki Nemzeti Park Igazgatóságot, hogy nyilatkozzon arról, kívánja-e a terület (növény, növényzet) országos jelentőségű védett természeti értékkel nyilvánítását.
- (5) A jegyző a védetté nyilvánítás előkészítése során az érdeletek álláspontjának megismerése érdekében egyeztető megbeszélést tarthat.
- (6) A helyi védelemmé nyilvánításról, illetve annak megszüntetéséről 30 napon belül írásban kell értesíteni:
  - a terület (illetve amely területen a védetté nyilvánított növényzet, fa található) tulajdonosát,
  - az érintett ingatlan-nyilvántartó hatóságot
  - természetvédelmi hatóságot és a Bükki Nemzeti Park Igazgatóságot,
  - a védelemre, illetve megszüntetésre javaslatot tevő személyt, vagy szervezetet
- (7) A terület helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánítását az ingatlan-nyilvántartásba be kell jegyeztetni.
- (8) A védett természeti terület esetén a jegyző nyilvántartást vezet, mely tartalmazza az alábbiakat:
  - a védett érték megnevezését, leírását, pontos helyét, (helyrajzi szám), tulajdonosát, használóját, fényképet, felmérési adatait, szakmai indoklását.
  - a védelmet megállapító rendelet számát,
  - a védett érték rendeltetését és használatának módját,
  - az ellenőrzés tapasztalatait,
  - a javaslattevő nevét

A helyi védelem alatt álló értékek jelölése

4. §.

- (1) A védelembe részesített természeti területet meg kell jelölni.
- (2) A területre kerülő táblán fel kell tüntetni a védett érték megnevezését, a védettség tényét és a védetté nyilvánítás idejét (jelen rendelet számával)
- (3) A jelzés elhelyezéséről és karbantartásáról az Önkormányzat a terület tulajdonosával egyeztetve, oly módon gondoskodik, hogy az a gazdálkodást és a szomszédos ingatlanok megközelítését ne akadályozza.

Védett értékek fenntartása, karbantartása

5. §.

- (1) A védelemben részesülő érték megóvása a település minden polgárának és minden szervezetnek a kötelessége.
- (2) A helyi védelemben részesülő földterület fenntartása, művelési ágának megfelelő kezelése a tulajdonos feladata.
- (3) A helyi védett terület (érték, növény, fa stb) állapotát a jegyzőnek folyamatosan ellenőriznie kell. Az ellenőrzés tapasztalatait, észrevételeit a 3. §. (8) bekezdése szerinti nyilvántartásban jelölni kell.

A helyileg védett természeti értékre vonatkozó szabályok

6. §.

- (1) A jegyző korlátozhatja, felfüggesztheti, vagy megtilthatja a védett természeti értéket károsító vagy súlyosan veszélyeztető tevékenységet.
- (2) A védett természeti értéken a védelmet érintő beavatkozás (pld. egészségügyi, ágmetzés, esetleges csonkolás) természetvédelmi szakember közreműködésével történhet.
- (3) A helyi jelentőségű védett természeti területen, a természetvédelmi kezelési módokat, korlátozásokat és tilalmakat e rendelet 2. sz. melléklete tartalmazza.
- (4) A helyi jelentőségű védett természeti területeken, a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges a Tvt. 38. §-ának (1) bekezdésében felsorolt esetekben.
- (5) A helyi jelentőségű védett természeti területeken, a természetvédelmi hatóság szakhatósággént működik közre a Tvt. 39 §-ának (1) és a Tvt. 21. §. (2) és (3) bekezdésében felsorolt esetekben.

Tulajdonjogi kérdések

7. §.

- (1) A tulajdonos, használó köteles túrni a természetvédelmi hatóságnak a védett természeti érték és terület oltalma, tudományos megismerése, bemutatása érdekében végzett tevékenységet, így különösen a védett érték megközelítését, bemutatását, állapotának ellenőrzését, és a hatósági tájékoztató, valamint eligazító táblák elhelyezését.
- (2) A helyi jelentőségű védett természeti érték esetében, a tulajdonjog változásakor, sorrendben először az államot, (illetékes nemzeti park igazgatóságot), utána az önkormányzatot illeti meg az elővásárlási jog. Az elővásárlási jog alapításáról és ingatlan-nyilvántartási bejegyzéséről a védetté nyilvánítást követő 30 napon belül gondoskodni kell.

8. §.

- (1) Aki a helyi védettség alá helyezett értéket a Tvt. 80. §-ának a,-c pontjában leírt módon veszélyeztet, károsítja vagy elpusztítja természetvédelmi bírságot köteles fizetni, a 33/2007. (II.20.) Kormányrendeletben foglaltak szerint.
- (2) A természetvédelmi bírságot a jegyző szabja ki és a bírság az önkormányzat környezetvédelmi alapjának bevételi forrását képezi.
- (3) A természetvédelmi bírság megfizetése nem mentesít a büntetőjogi, a szabálysértési és kártérítési felelősség, valamint a tevékenység korlátozására, felfüggesztésére, tiltására, továbbá helyreállításra vonatkozó kötelezettség teljesítése alól.

Vegyes és záró rendelkezések

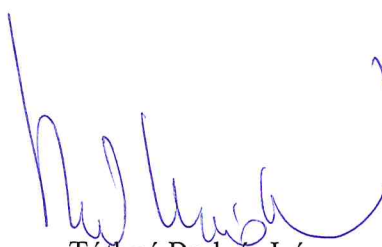
9. §.

- (1) A védelem alá helyezett természeti értékeket e rendelet 1. melléklete tartalmazza.
- (2) A természetvédelmi kezelési módokat, korlátozásokat és tilalmakat e rendelet 2. sz. melléklete tartalmazza.
- (3) Az e rendeltben nem szabályozott kérdésekben a Természetvédelmi törvény vonatkozó rendelkezései az irányadók.
- (4) E rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

Lehóczki István sk.
polgármester

Tóthné Bodnár Irén sk.
jegyző

E rendelet kihirdetve
2009. július 17.

Tóthné Bodnár Irén
jegyző

1. Kocsányos tölgy

A védett fa Emőd város külterületén a 7227 hrsz-ú ingatlan (Emőd belterületétől északi irányban, kb. 1 km távolságra a Nagy-hegyen) út felőli végében található.

Az ingatlan tulajdonosa: Kacsándi Károly Emőd, Kossuth u. 183. sz. alatti lakos

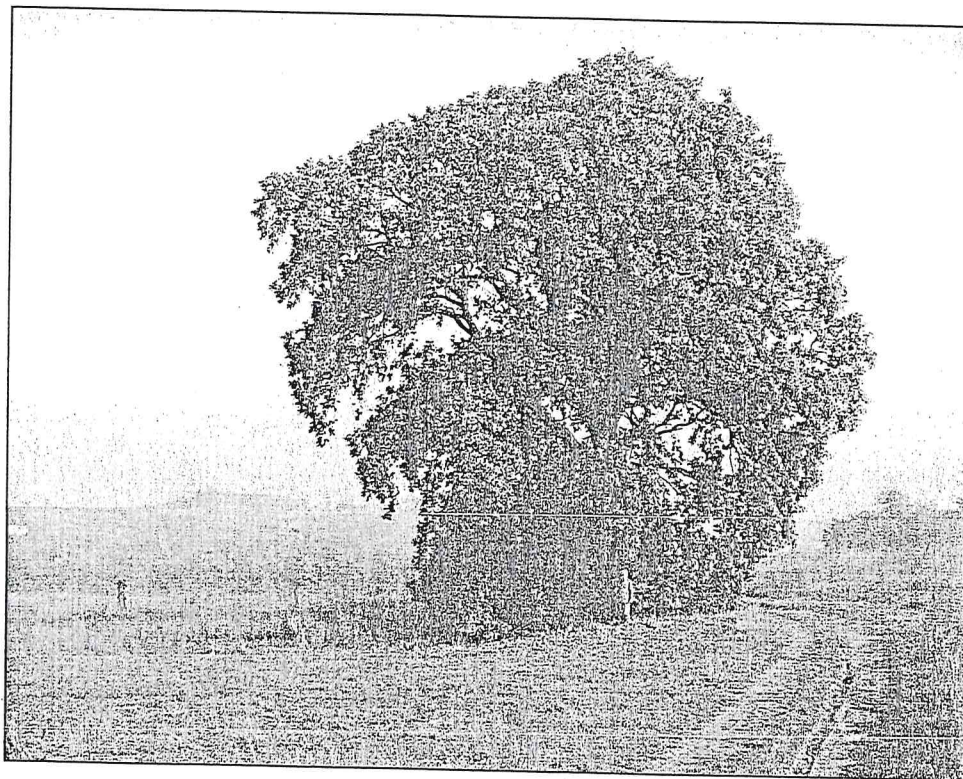
A védetté nyilvánítását javasolta: Kacsándi Károly Emőd, Kossuth u. 183. sz.

A fa kerülete 130 cm magasságban mérve: 306 cm

A fa magassága 20 méter

Lombkorona legnagyobb szélessége: 21 méter

Védetté nyilvánítási javaslat az Emőd 7227 helyrajzi
számon található kocsányos tölgy (*Quercus robur* L.)
helyi védettségéhez

Szakmai előterjesztés

Készítette: Schmotzer András, környezetvédelmi szakértő (Sz-
307/2005)

EGER – 2008

I. BEVEZETÉS

Jelen leírás tartalmazza a védetté nyilvánítandó objektum, a Kacsándi Károly (Emőd, Kossuth L. u. 183) tulajdonában lévő 7227 zártkerti ingatlanon található kocsányos tölgy (*Quercus robur*) védettségének szakmai indoklását (védetté nyilvánítási előterjesztés). A törzsszöveg az Önk. rendelet 1. sz. mellékletét képezi.

A helyi védetté nyilvánítás előkészítése az 1996. évi LIII. tv (továbbiakban Tvt.) 25.§ (2.) bekezdés értelmében az illetékes önkormányzat jegyzőjének a feladata. A védetté nyilvánítás alapidokumentuma a képviselőtestület által elfogadott önkormányzati rendelet.

A helyi védettség kialakításával az alábbi természetvédelmi előnyök keletkeznek:

- helyi természetvédelmi értékek megőrzésének elősegítése,
- a „helyi védett” területek kiegészítik az országos jelentőségű védett természeti területek hálózatát,
- sürgős esetben gyorsabb megoldás az országos védetté nyilvánításnál,
- a fák védelméről szóló 21/1970. (VI. 21.) Korm. rendelet elégtelen szabályozását lehet ezáltal ellensúlyozni,

A természeti érték kategóriába sorolt védettséget élvező fák, facsoportok területi lehatárolásával kapcsolatban a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium állásfoglalását tekinthetjük alapnak.

Nem minden esetben indokolható szakmailag a védendő objektumot magába foglaló teljes földrészlet védetté nyilvánítása (1. esetünkben szántó művelési ágú zártkert szélében található magányos idős fa). A Tv. 28. § (5) bekezdése szerint a természeti emlék valamely különlegesen jelentős egyedi természeti érték, képződmény és annak védelmét szolgáló terület. Ennek alapján a természeti értéket képviselő fa körül méretének, állapotának és egyéb helyi körülmények figyelembe vételével lehet az annak szolgáló területet kijelölni. Mivel védettségre vonatkozó jogi jelleg bejegyzést az 1997. évi CXLI. Tv. végrehajtásáról szóló 109/1999. (XII.29.) FVM rendelet 39/A. § szerint egész ingatlanra vagy annak területi mértékben meghatározott részére lehet feljegyezni. A vázrajz készítése azonban külön költségekkel jár, így azon esetekben, ahol a tulajdonost a védettség nem korlátozza a teljes földrészletet javasolhatjuk védetté nyilváníthatónak.

Mivel esetünkben maga a tulajdonos javasolta az idős faegyed védelmét, így a kezelési melléklet által biztosítva van a művelési ágnak megfelelő védettség (1. Önk. rendelettervezet 2. sz. melléklete csak a fa környezetére ír elő korlátozásokat (20 méteres körzetben), az ingatlan a művelési ágnak (szántó) megfelelően hasznosítható.)

II. VÉDETTÉ NYILVÁNÍTÁSI SZAKMAI JAVASLAT

1. Kitekintés a faóriások, idős fák védelmének helyzetére

Magyarországon az idős fák védelme hosszú múltra tekinthet vissza. Már a hazai természetvédelem kezdeténél a XIX. század második felében előtérbe került az idős fák védelmének szükségessége. A különleges, ritka nagyságú, idős fák, az azokkal kapcsolatos hiedelmek, mondák szinte egyidősek az emberi kultúrával. Már SZÉCHENYI ISTVÁN is írt az

őreg fák megbecsüléséről; melyek „megannyi boldogságnak és kinnak voltak tanúi”, és védelméről; „lehetetlen azokat tán nem minden érzésnélkülieket, s tán atyáink által ápoltakat, minden illetődés nélkül végzetre kárhoztatnunk”. A számbavételük, a hozzájuk fűződő kulturális hagyományok összegyűjtése, a szak- majd a nagyközönség figyelmének ráirányítása szempontjából jelentős ILLÉS NÁNDOR (1879) felhívása, melyet az Erdészeti Lapokban tett közzé. Ebben a szerző felhívja a szakértők figyelmét, hogy „vannak fáink, melyekről történetünk emlékszik meg, vannak, melyekről a néprege szól. Vannak fáink, melyek egész vidékeken örvendenek nagyságuk, koruknál fogva”. Ez után a felhívás után terjedt el az általános igény, hogy össze kell írni a híres fákat, sőt a közölt tudósításokban itt-ott már az illető fák védelméről is olvashatunk (pl. KRENEDITS 1902, PISO 1881, LENGYEL 1897, RAPAICS 1929).

Bár az elmúlt évtizedekben az állami természetvédelem jelentősége, szakmai és társadalmi megítélése kedvezően nőtt, az idős fák („faóriások”, famatuzsálemek”) védelmi helyzet nem sokat javult a korábbi évtizedekhez képest. Sajnos számos igazi faórást a megfelelő védelem és esetleges beavatkozás hiányában elpusztult, sok esetben a világháborúkat követő „faéhség” során. A matuzsálemi méretű példányok jó része teljesen elpusztult, bár az 1960'-as években ismét napirendre került az erdészeti társadalomban a faóriások védelmének szükségessége (HAJDÚ 1962, CSÖTÖNYI 1961).

Ezt követően csak néhány példány egyedi védelmére került sor, melyet általában a megyei tanácsok végrehajtó bizottságai nyilvánítottak védetté. Ezek a rendszerváltást követően helyi védett területként a települések önkormányzataihoz kerültek át, ahol a természetvédelmi hatóságot a település jegyzője jelenti. A védetté nyilvánított fák egy jelentős része is gyűjteményes kertekben, parkokban található, így számos nálunk nem honos fa („exóta”) élvez helyi védettséget. TARDY (1996) munkája alapján Borsod-Abaúj-Zemplén megyében az alábbi helyi védett területeken találunk honos faóriásokra, famatuzsálemekre vonatkozó védettséget:

- Abaújkér, Gibárt / Nyárfa
- Komjáti / Tölgyek
- Ragály / Kocsányos tölgy
- Sajósenye / Idős hársfa
- Sátorajáújhely / Diana-fák
- Sátorajáújhely / Háromhonvéd-fák
- Sátorajáújhely / Mária-fa
- Sima / Tölgyfa
- Tiszaújváros / Tiszapalkonyai tölgyfák
- Ziliz / Tölgyfa

Mint a listából is látható a helyi védettséget élvező honos faóriások jelentős része a Zempléni-hegységben illetve az ehhez kapcsolódó Bodroghöz és Hernád-völgy területén található. Szórányosan találunk védett fákat az Aggteleki karszt előterében (Bódva-völgy) illetve a Tisza mentén (Tiszapalkonya).

Jelentős összeírást kezdeményezett BARTHA DÉNES (1994) is, amikor is egy regiszterben foglalta össze az aktuális tudásunkat fafajokra és településekre (megyékre) leosztva a faórástakat, famatuzsálemeket illetően. Ebben a kimutatásban Borsod-Abaúj-Zemplén megye vonatkozásában 204 felmért faóriás adatai lettek ismertetve (magasság, mellmagassági törzskerület; becsült kor; helyrajzi szám vagy erdőtag megnevezése). Ezek közül 57 adat a kocsányos tölgyre vonatkozik. A jelen szakvélemény tárgyát képező emődi faegyed nem szerepel a regiszterben.

Európa több országában folyik jelenleg is jelentős felmérési és védelmi munka a faóriások tekintetében, számos esetben nyilvánosan hozzáférhető adatbázisok is elérhetők a világhálón (pl. Szlovákia védett fái: <http://stromy.enviroportal.sk/stromy.php?lang=en>; Anglia és Írország faóriás regisztere: <http://www.treeregister.org/>)

Európa legnagyobb kocsányos tölgyének a svédországi Kvillben található egyedet tekintik, melynek kerülete 1525 centiméter (PAKERHAM 2002). Különböző összeírások és adatbázisok alapján az alábbi országok „rekorder” kocsányos tölgy faóriásainak adatait mutatja:

Ország	Lokalitás	Kerület	Magasság
Anglia	Bowthorpe Park Farm	1279 cm	12 m
Írország	Clonbrook – Ballinasloe	573 cm	27 m
Hollandia	Ruurlo	1000 cm	22 m
Belgium		985 cm	18 m
Németország	Neuenstein, Hohenlohekreis	985 cm	20 m
Csehország	Náměšt nad Oslavou	1003 cm	21 m
Szlovákia	Rakovec nad Ondravou	729 cm	22 m

A hazai dendológiai irodalom alapján az alábbi ismereteket gyűjthetjük össze. A kocsányos tölgy esetében, FEKETE – MÁGÓCSY – REJTŐ (1896) szerint a 2-3 méter vastag, 4-500 éves, 5-7 méter vastag 1500-2000 éves példányok a századfordulón ismertek voltak. SIMONKAI (1890) két óriástölgyről tesz említést. Az egyik 1871-ben Szabolcs megyében Halászi község határában állt. Dereka 14 méter kerületű volt, átmérője kb. 4 méter, magassága 30 méter. A másik példány Erdélyben a Körösbánya melletti cebei tölgy 1887-ben 1 méter magasságban mérve 756 cm kerületű, vagyis átmérője 2,4 méter volt. Híresek voltak még a székelyföldi Hargita szép tölgypéldányai. BALOGH (1937) szerint a kocsányos tölgy híresebb példányai az alábbiak: a „Hédervári tölgyfa”, kora 700 év. A nép 1000 évesnek tartja; kerülete 7 méter; a törzs átmérője 2,20 méter, a fa tövénél 4 méter, magassága 14 méter. A dömsödi „Petőfi-tölgy” kerülete 568 centiméter, magassága 30 méter. Jelentős méretűek voltak a margitszigeti „Arany János tölgyek” is. KAÁN KÁROLY idejében (1931) a legnagyobb élő tölgynek a sárvári Nádasdy-park botanikus kertjének tölgyei közül kerültek ki, melyek korát 5-600 évre becsülte. Borsod megyében feljegyzésre került Diósgyőrről egy 1,20 méter átmérőjű, 3,90 méter kerület, 16 méter magas, 21 méter korona-átmérőjű példány valamint egy kékmézói (Kisgyőr külterületén) faóriás, melyet „Mátyás király fájának” neveznek (mellmagassági átmérője: 1,25 m; körmérete: 3,95 m; magassága 23 m).

Sajnálatosan az idős fák („faóriások”, „matuzsálemek”, „emlékfák”, veteránfák”) felmérése és védelmi helyzete Magyarországon továbbra sem megoldott. A jobbára kultúrtájban található egyedülálló fák esetén csak a helyi védeltségi eljárás lehet a célravezető megoldás.

2. Az emődi faegyed ismertetése

A fa táji környezetére vonatkozó adatok

A védelemre tervezett faegyed Emőd város külterületén, a belterülettől északi irányba, közel 1 kilométer távolságban található a Nagy-hegyen. Észak felől már a nyékládházi településhatár is csak közel 150 méter távolságban található. A Nagy-hegy tradicionális szőlőhegye az érintett településeknek (Emőd, Nyékládháza), ahol kisparcellás hasznosításban váltakoznak extenzív és intenzív szőlőterületek, gyümölcsösök és szántóterületek.

Sajnálatosan a művelés felhagyásával, nő a nem hasznosított, parlagterületek száma. Az észak-dél irányú fő dűlőutak peremén több helyen találhatók erdős-cserjés szegélyek. A védetté nyilvánítás objektuma a Miskolci-Bükkalja kistájban, Nagy-hegy nyugati-északnyugati lejtőjén található a 7227 parcella keleti végpontjában közvetlenül a dűlőút mellett, 146 méter tengerszint feletti magasságban. A fa koordinátái az alábbiak: EOY-X: 752263; EOY-Y: 292486.

A dűlőút mentén csak a fától északra található egy kisebb fa- és cserjesáv, melyben dominál a kökény (*Prunus spinosa*), a gyepűrózsa (*Rosa canina*), az egybibés galagonya (*Crataegus monogyna*) és a tájidegen akác (*Robinia pseudo-acacia*). Ezen cserjés sávok korábbi hasznosítását (gyümölcskultúrák) mutatják a fennmaradt szilva (*Prunus domestica*) és meggy (*Cerasus vulgaris*) egyedek is. Értékes színezőelemnek tekinthető a tatárjuhar (*Acer tataricum*). A fa alatt illetve 30 méteres környezetében az alábbi edényes növényfajokat tudtuk feljegyezni: bojtorjánsaláta (*Lapsana communis*), csemegebaraboly (*Chaerophyllum bulbosum*), csomós ebír (*Dactylis glomerata*), fehér mécsvirág (*Melandrium album*), fekete peszterce (*Ballota nigra*), fekete üröm (*Artemisia vulgaris*), hamvas szeder (*Rubus caesius*), keskenylevelű perje (*Poa angustifolia*), katángkóró (*Cichorium intybus*), közönséges galaj (*Galium mollugo*), közönséges tarackbúza (*Agropyron repens*), magyar imola (*Centaurea pannonica*), sövénykeserűfű (*Fallopia dumetorum*).

A fa alatt és környezetében 10 darab, átlagosan 20-60 centiméter magas újulatot sikerült összeszámolnunk.

A faegyedre vonatkozó információk

Egységesített adatlap hazánkban nem áll rendelkezésre a faóriások adatainak rögzítésére. A felmérés során külföldi felmérési módszereket tekintettem át, melyek közül az English Nature szervezet (ma: Natural England) által összeállított „Veterán Fák” felmérőlapját („Veteran Trees Initiative”: http://www.woodland-trust.org.uk/ancient-tree-forum/atfresources/images/SSM_HandBook.pdf vettük figyelembe az egyes felmérési szempontok kiértékelésénél).

Méretetek

- Kerület (130 centiméter magasságban mérve): 306 cm
- Mellmagassági átmérő (az előző értékből számított): 99 cm
- Magasság (mért): 20 m
- Lombkorona legnagyobb szélessége (becsült): 21 méter

Jelleg

- Törzs(ek) száma: 1
- Fa alakja: szabad növekedésű, természetes koronaszerkezettel
- Lombozat: élő, teljes kifejlődésűnek tekinthető
- Vízhajtások nincsenek
- Kéreg állapota: ép, kisebb antropogén eredetű sérülés (40 cm-es fűrészbevágás) megfigyelhető; a kérgen sebzésekből eredő folyások nem figyelhetők meg
- 15 cm-nél szélesebb természetes eredetű ágcsonk száma: 1 db; 15 cm-nél szélesebb holt faanyag (ágak) nincsenek
- A törzs korhadása nem jelentős, odvasodás alacsony fokú

Élővilág

- Gombák jelenléte: Tölgylisztharmat (*Microshaera quercina*) a gomba fonalai a levelek felületén helyezkednek el (gyakran fordul elő kocsányos tölgyön). Gyakori jelenség, rovarok károsítása (tarrágása) után a másodhajtások levelei mind

liszharmatosokká válnak. Elhaló vagy már elpusztult ágakon, gallyakon félparazita tömlősgomba jelenlétét észleltük (pl. *Clithris quercina*, *Ascomycetes* - *Phacidiaceae* család. Tevékenységükkel elősegítik az ágtisztulás természetes folyamatát.

- Mohák, zuzmók jelenléte: mohák borítása alacsony fokú, csak a törzs alján kb. 3 cm² kiterjedésben. Zuzmókat a felméréskor nem észleltünk a fa törzsén.
- A felélősködő fakín (*Loranthus europaeus*) szórványos előfordulása a fa koronájában (elsősorban a csúcságakon).
- Gerinctelen fajok jelenléte: a leveleken a tölgylevél-gubacs (*Diplolepis quercus-folii*) megtalálható, míg a tölgy-gyapjaslepke (*Lymantria dispar*) elszáradt bábmaradványai szórványosan megtalálható a kérgen. A felmérés évében károsítása nem volt tapasztalható a Bükkalján. A kérgen hangyák előfordulását tapasztaltuk.
- Gerinces fajok jelenléte: a felméréskor nem észleltünk rajta sem fészekre, se faodúra vonatkozó jeleket. Mint kiülőfa fontos szerepet játszhat a környék ragadozó madarainak (elsősorban egerészölyv (*Buteo buteo*)) valamint énekes madarak vonulásakor jó pihenő illetve éjszakázó helyet biztosíthat a magányos széles lombosú fa.

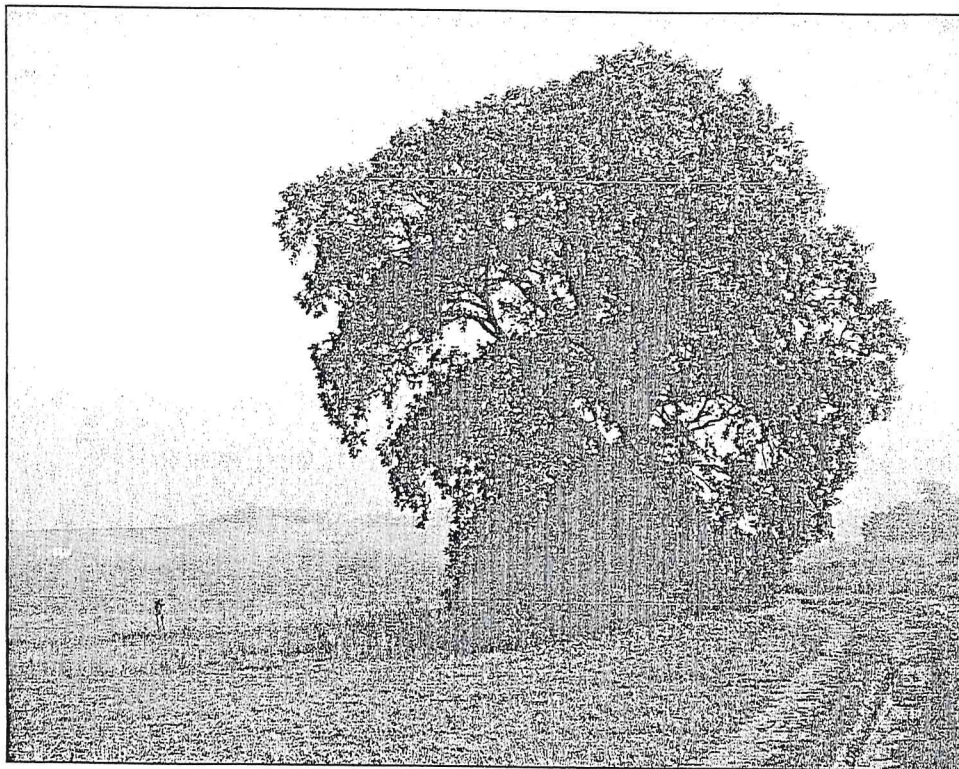
III. IRODALOMJEGYZÉK

- BALOGH A. (1968): Magyarország nevezetes fái. – Mezőgazdasági Kiadó, Bp. 111 pp.
- BARTHA D. (1994): Magyarország faóriásai és famatuzsálemek. – Erdéztörténeti Közlemények 15: 242 pp.
- CSÖTÖNYI J. (1961): Védjük meg erdeink öreg faóriásait! – Az Erdő 10 (12): 518-521.
- FEKETE L. – MÁGÓCSY-DIETZ S. – REJTŐ A. (1896): Erdészeti növénytan. II. Növényrendszertan, részletes növénytan, növényföldrajz. Pesti Lloyd 1333 pp.
- HAJDÚ A. (1962): Megvédjük erdeink ritka óriás faóriásait. – Az Erdő 11 (7): 317-319.
- ILLÉS N. (1879): A magyar erdők oriasai és agastyánai érdekében. – Erdészeti Lapok 18: 190-191.
- KERESZTESI B. (szerk., 1967): A tölgyek. – Akadémiai Kiadó, Bp. 656 pp.
- KRENEDITS F. (1902): A fák kultusza. – Erdészeti Lapok 41: 546-552; 625-633.
- LENGYEL B. (1897): Hazánk néhány nevezetes fája – Természettudományi Közlemények 29: 441-461.
- PAKERHAM, T (2002): Remarkable trees of the World. – Weidenfeld & Nicolson, London, 191 pp.
- PISO K. (1881): A magyar erdők oriasai és agastyánai érdekében. – Erdészeti Lapok 20: 127-131.
- RAPAICS R. (1929): Öreg fák, ősi legendák. – Természettudományi Közlemények 61: 721-735.
- SIMONKAI L. (1890): Hazánk tölgyfajai és tölgyerdei. – MTA Évkönyvei 4: 40 pp.
- TARDY (1996): Magyarországi települések védett természeti értékei. – Mezőgazda Kiadó, Bp. 663 pp.

IV. MELLÉKLETEK:

1. fotómelléklet
2. térképmelléklet
3. szakértői engedély másolata

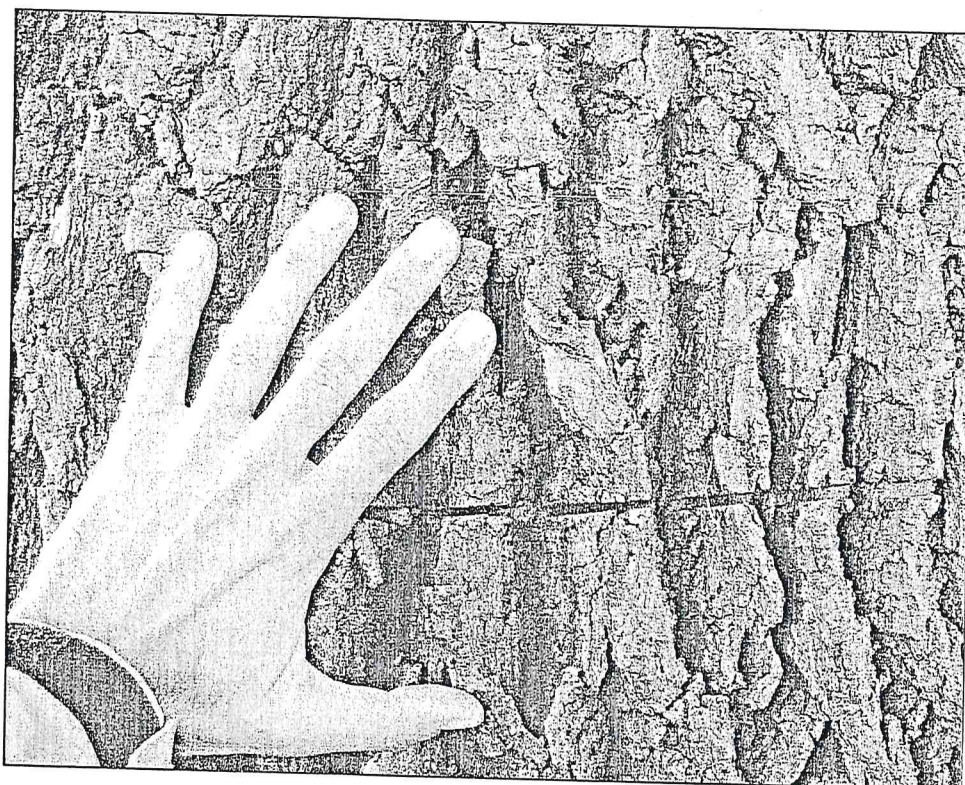

1.1 melléklet: A magányos fa jelentős tájképi értékkel is bír

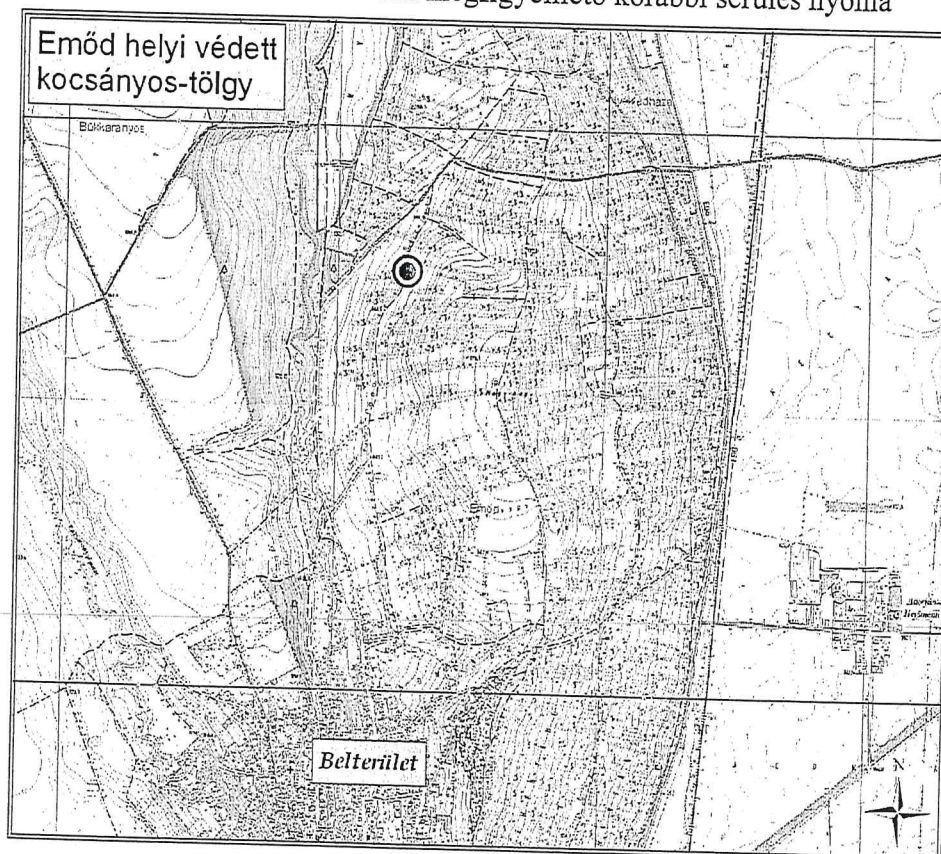

1.2 melléklet: A fa törzse ép, egészséges

1.3 melléklet: A fa törzsén megfigyelhető korábbi sérülés nyoma

2. melléklet: A fa elhelyezkedése topográfiai térképen

**ORSZÁGOS KÖRNYEZETVÉDELMI, TERMÉSZETVÉDELMI ÉS
VÍZÜGYI FŐFELÜGYELŐSÉG
JOGI ÉS IGAZGATÁSI FŐOSZTÁLY**

1016 Budapest, Meszáros u. 58/a Levelelm.: 1539 Budapest, Postafiók: 675
Telefon: 224-9100 Telefax: 224-9263

Kérjük, válaszukban hivatkozzanak iktatószámunkra!

Ügyiratszám: 14/4376-2/2005.
Előadó: Zöllner Polett

Sz-307/2005.

Szakértői tevékenység végzésére jogosító engedély

Schmotzer András (3300 Eger, Albert F. u. 5. III/10.) részére

aki született: Eger, 1972. január 4.
anyja neve: Kocsis Erzsébet

diplomájának (oklevelének) kiállítója, száma, kelte:

1. Eszterházy Károly Tanárképző Főiskola, 343/1994. 1994. június 17.
2. Kossuth Lajos Tudományegyetem, 59/1998. 1998. június 27.

szakképzettsége:

biológia-földrajz szakos tanár
okl. biológia szakos tanár

K-T Természetvédelem

szakterületen a szakértői tevékenység folytatását a 24/1971. (VI. 8.) Korm. rendelet 1. §-a (3) bekezdésének megfelelően engedélyezem.

Ez az engedély **2010. szeptember 25-ig** érvényes.

Budapest, 2005. szeptember 21.

3. melléklet: Szakértői engedély másolata

Kezelési terv

A terv az Emőd zártkerti 7227 hrsz-ú zártkerti ingatlan végében helyi védelem alatt álló kocsányos tölgy kezelési terve

A kocsányos tölgyre ható korlátozó és veszélyeztető tényezők

Természeti folyamatok	Természetes öregedés	Időjárási tényezők változása
Emberi hatások	Gyökér és lombkorona csonkolása	Építkezés, útkarbantartás, fokozott gépjárműforgalomból eredő légszennyezés, elmaradó locsolás és tápanyagpótlás

Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások, tilalmak:

1. Az idős faegyed védelme érdekében a fa koronája alatti részen (20 m-es körben) szántóföldi gazdálkodást nem szabad folytatni.
2. A helyi védettséget élvező területen tilos szemét, hulladék, növényvédő szer elhelyezése.
3. 7227 hrsz-ú ingatlanon annak közvetlen környezetében tilos a tarló, avar, bozót vagy más növényzet égetése.
4. A helyi jelentőségű természetvédelmi területen Emőd Város Jegyzőjének engedélye szükséges:
  - a fa egészségügyi célú vágásához, csonkolásához;
  - terület művelési ágának megváltoztatásához;
  - erdősítéshez;
  - kutatás, gyűjtés és kísérlet végzéséhez;
  - bármilyen létesítmény építéséhez;
5. Az engedélyek kiadása előtt kérni kell az Észak-Magyarországi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság, valamint a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság szakvéleményét.

Az itt nem részletezett, vagy nem szabályozott kezelési előírásokat a természetvédelmi kezelő egyedi államigazgatási eljárásban határozza meg.